प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, श्री. मोहन बाबूराव चव्हाण यांनी **“बारोमास’ या कादंबरीचा चिकित्सक अभ्यास”** या विषयावरील प्रबंधिकेचे संशोधनकार्य माझ्या मार्गदर्शनाखाली केले असून ते समाधानकारकरित्या पूर्ण केले आहे.

ही प्रबंधिका स्वतंत्ररित्या लिहिली असून यापूर्वी कोणत्याही विद्यापीठात, अन्य परीक्षेसाठी सादर केलेली नाही.

सदरची प्रबंधिका शिवाजी विद्यापीठाच्या एम. फिल. (मराठी) पदवीसाठी सादर करण्यास माझी अनुमती आहे.

स्थळ : कोल्हापूर
दिनांक : 30/8/2008

मार्गदर्शक
प्रा. डॉ. रवींद्र ठाकूर

प्रतिज्ञापत्र

''बारोमास' या कादंबरीचा चिकित्सक अभ्यास'' या विषयावरील सदरची प्रबंधिका मी शिवाजी विद्यापीठ एम. फिल. (मराठी) पदवी परीक्षेसाठी लिहिली आहे.

ही प्रबंधिका अथवा तिचा कोणताही भाग मी अन्यत्र कोणत्याही परीक्षेसाठी सादर केलेला नाही.

स्थळ : कोल्हापूर

दिनांक : 30/8/2008

MBhavan

अभ्यासक

श्री. मोहन बाबूराव चव्हाण

समर्पण

ज्यांनी मान उंचावण्याचे बळ दिले
उच्च शिक्षण घेण्याचा आग्रह धरला
प्रबंधिका लिहिताना कौतुकही केले ते
आई, वडील व आत्या यांना....

SHIVAJI UNIVERSITY
LIBRARY
KOLHAPUR

ऋणनिर्देश

"'बारोमास' या कादंबरीचा चिकित्सक अभ्यास" ही प्रबंधिका एम.फिल. (मराठी) या पदवी परीक्षेसाठी सादर करताना मला आनंद होत आहे. संशोधनकार्यात मला अनेकांचे प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्षपणे सहकार्य आणि मार्गदर्शन लाभले ते सर्वजण माझ्या या आनंदाचे हिस्सेदार आहेत. त्या सर्वांचा मी ऋणी आहे. त्यांचे ऋण व्यक्त करणे हे मी माझे कर्तव्य समजतो.

प्रस्तुत प्रबंधिकेच्या अभ्यासासाठी मार्गदर्शक म्हणून मला शिवाजी विद्यापीठाच्या मराठी विभागाचे प्रमुख आदरणीय प्रा. डॉ. रवींद्र ठाकूर हे लाभले. त्यांनी मला माझ्या विषय निवडीपासून प्रबंधिका पूर्ण होईपर्यंत वेळोवेळी सखोल मार्गदर्शन केले. संशोधन करताना कोणकोणती पुस्तके का व कशी अभ्यासायची, तसेच अवांतर वाचनाचा विस्तार कसा वाढवायचा, याचे दिशादर्शन केले. या मार्गदर्शनाचा संशोधनासाठी मला अतिशय चांगला उपयोग झाला. या मार्गदर्शनाबद्दल मी त्यांचा सदैव ऋणी आहे आणि ऋणातच राहणे अधिक पसंत करतो. पुढील काळातही त्यांचे असेच मार्गदर्शन मिळत राहो, अशी अपेक्षा बाळगतो.

तसेच, प्रा. डॉ. विश्वनाथ शिंदे, प्रा. डॉ. कृष्णा किरवले प्रा.जयसिंगराव सावंत, प्रा. नरेंद्र कुलकर्णी, प्रा. नुराणी व आर.टी.ओ. अधिक्षक श्री. भीमराव जाधव यांनी जाणीवपूर्वक प्रबंधिकेच्या लेखनाविषयी चौकशी करून प्रोत्साहन दिले. त्यांचाही मी ऋणी आहे. त्याचबरोबर माझ्या शैक्षणिक प्रवासात दिशा देण्याचे महत्त्वपूर्ण काम करणारे प्रा. बाळासाहेब जगताप (बारामती) यांचाही मी ऋणी आहे.

सदैव कोणत्याही चांगल्या कामासाठी माझ्या पाठीवर कौतुकाची थाप देणारे व तितक्याच कर्तव्यदक्षपणे माझ्या चुका निदर्शनास आणून देणारे माझे ज्येष्ठ बंधू श्री. राजकुमार (दादा) व श्री. विठ्ठल (आण्णा) यांच्या सहकार्याशिवाय ही माझी प्रबंधिका पूर्णच होऊ शकली नसती. ज्या दोन बंधूंच्या हाताचे बोट धरून मी शाळेची पहिली पायरी चढलो आणि पाटीवर अ, आ, इ, ई ही अक्षरं त्यांच्याच बोटाच्या आधाराने गिरवली, आजही तेच हात, तीच बोटं ही संशोधनाची प्रबंधिका पूर्ण होत असतानाही शेतात राबताना दिसतात, म्हणूनच ही प्रबंधिका वेळेत पूर्ण करण्याचे बळ मला मिळाले. त्याचबरोबर ही प्रबंधिका लिहित असताना सौ. जयश्री वहिनी व सौ. वंदना वहिनी यांनीही मला मोलाचे सहकार्य केले. या सर्वांचाच मी ऋणी आहे.

प्रबंधिका लेखनाच्या सुरुवातीपासून ते प्रबंधिका लेखन पूर्ण होईपर्यंत माझे मित्र प्रा. बाळासाहेब व्हनखंडे व सौ. कल्पना वहिनी यांनी माझ्या संशोधन कार्याला मोलाचे सहकार्य केले त्याबद्दल मी त्यांचा अत्यंत आभारी आहे.

या प्रबंधिकेच्या लेखनाच्या सुरुवातीपासून लेखन पूर्ण होईपर्यंत प्रा. नंदकुमार मोरे, प्रा. सुभाष जाधव, दैनिक पुढारीचे उपसंपादक श्री. शिवाजी जाधव, श्री. पांडुरंग घोडे-पाटील आणि श्री. रामदास नाईकनवरे यांच्याशी केलेली चर्चा मला महत्त्वपूर्ण ठरली. तसेच विभागातील प्रा. हिमांशू स्मार्त, प्रा. शरद गायकवाड, श्री. विनय पाटील आणि श्री. सतिश कुसूंबे (मामा) यांचेही सहकार्य मिळाले.

तसेच माझे संशोधनाचे काम चालू असताना, संशोधनाच्या बाबतीत आपुलकीने चौकशी करून मला प्रोत्साहन देणारे माझे हितचिंतक श्री. महादेव कोळी (गुरुजी) श्री. आर. डी. सातपुते (सर), श्री. नामदेवराव चव्हाण, श्री. नरसिंहराव चव्हाण, श्री. रावसाहेब चव्हाण, श्री. चिदानंद माळी, श्री. रावजी बनसोडे, श्री. बसवराज व्हनखंडे, श्री. अशोक पाटील व श्री. रंगराव जाधव यांचाही मी ऋणी आहे.

माझ्या संशोधनकार्यासाठी माझ्या मित्र परिवारानेही मला प्रोत्साहन दिले. **ॲड. चंद्रकांत माळी (सांगली)**, श्री. शंकर शिंदे (सांगली), श्री. चिदानंद हुंचगोंड (पन्हाळा), प्रा. राजू घोरपडे (हलकर्णी), श्री. सुभाष वाघमारे (कोल्हापूर), श्री. राजू तेली (कोल्हापूर), श्री. ज्ञानेश चव्हाण (प्रा. शि. उमदी), श्री. एच.एम. जकाते (उमदी), श्री. अजय धनवडे (कोल्हापूर), श्री. राजन मुरकर (रत्नागिरी), श्री. अनिल भोसले (कारदगा), श्री. संदीप पाटील (चिखली), श्री गणेश दिवे (मांगले), श्री. चंद्रकांत काटे (माढा), श्री. कुमार इंगळे (जत) या सर्वांचा मी आभारी आहे.

संशोधनासाठी ग्रंथ उपलब्ध होण्याचे ठिकाण म्हणजे शिवाजी विद्यापीठातील बॅ. बाळासाहेब खर्डेकर ग्रंथालय. या ग्रंथालयातील ग्रंथपाल सौ. सुमित्रा जाधव मॅडम व इतर कर्मचाऱ्यांनीही मला आवश्यक असलेले ग्रंथ वेळेत उपलब्ध करून दिल्याने मी त्यांचाही आभारी आहे.

प्रबंधिकेचे सुसज्ज आणि पद्धतशीर टंकलेखन व छपाई वेळेत करून दिल्याबद्दल श्रीकांत झेरॉक्स ॲण्ड कॉम्प्युटर यांचाही मी आभारी आहे. एम. फिल्.ची ही प्रबंधिका पूर्ण करत असताना अशा अनेक ज्ञात-अज्ञात व्यक्तींनी मला सहकार्य केले. त्या सर्वांचा मी मन:पूर्वक आभारी आहे.

मोहन बाबूराव चव्हाण